

odredbe o svjedocima kod slavljenja ženidbe. U 11 dodataka autor je naveo glavne izvore o kumovima i svjedocima: pojedine kanonske odredbe sadržane u Zakoniku kanonskoga prava, iz 1917. i 1983. g. i u Zakoniku kanona Istočnih crkava iz 1990; potom one u Dokumentima Drugoga vatikanskog sabora, u Katekizmu Katoličke crkve, upute sadržane u postkoncilskim rimskim obrednicima Red krštenja te Red pristupa odraslih u kršćanstvo, u rimskom pontifikalu Red potvrde, i konačno, ekumenske smjernice o kumovima i svjedocima sadržane u Ekumenskom direktoriju iz 1967. g. i u Direktoriju za primjenu načela i normi o ekumenizmu iz 1993. g.

Autor u spomenutom djelu tumači opće i partikularne kanonsko-pravne odredbe, kao i odredbe pastoralnog karaktera. Stoga je ovaj priručnik od velike pomoći ne samo onima koji se bave kanonsko-pravnom znanošću i studentima teoloških učilišta nego i pastoralnim djelatnicima, posebno župnicima, kako u pripravi kandidata za krštenje, potvrdu i ženidbu, tako i u pripravi njihovih roditelja, kumova i svjedoka.

Autor se potrudio informirati o povišnom pregledu ustanove kumstva u općoj crkvi. Zatim obrazlaže službu kuma kao pravu crkvenu službu za koju se treba pripremiti. Ona ima svoje zahtjeve, pa je mogu vršiti samo osobe koje ispunjavaju određene kanonsko-pravne i pastoralne uvjete. Naprotiv, treba nastojati suzbijati suvremene tendencije koje sve više stavljaju u drugi plan gore navedene uvjete, a ističu materijalnu stranu kumstva.

Svjedočenje kod sakramenata krštenja i potvrde usredotočeno je prije svega na ekumensko područje u slučaju osoba koje su nekatolici Istočnih crkava ili nekatoličkih crkvenih zajednica.

Naprotiv, za valjano sklapanje ženidbe u kanonskom obliku, uz prisustvovanje kvalificiranog svjedoka koji u ime Crkve traži i prima privolu ženidbenih stranaka, kanonsko pravo propisuje i

nazočnost dvaju običnih svjedoka, tj. očevidaca pravnog čina očitovanja ženidbene privole.

Konačno, autor upozorava da opće zakonodavstvo Crkve ostavlja vrlo mnogo prostora partikularnom zakonodavstvu da donese korisne i potrebne smjernice koje bi odgovorile zahtjevima i potrebama pojedinih krajeva. U tom smislu pojedinim biskupima i Hrvatskoj biskupskoj konferenciji pripada velika odgovornost da, posebno s obzirom na kumstvo, donesu odredbe koje bi preduhitrile zlouporabe na tom području.

Jure Vranjić

Bonita Kovačić, *U sjeni starih maslina. (Evangelje na drugi način)*, Samostan Kraljice Karmela, Brezovica, Zagreb, 82010, 131 str.

Evangelje, Radosna vijest, bilo je stoljećima izvor nadahnuća mnogim piscima za njihova književna ostvarenja. U tom nizu djela literarno-duhovne proze pojavljuje se i 8. izdanje knjige *U sjeni starih maslina* sestre karmelićanke Bonite Kovačić, koja nam predstavlja »Evangelje na drugi način«, kako je istaknuto u podnaslovu njezina djela, za koje je predgovor napisao otac karmelićanin Zdenko Križić, a uvodnu riječ profesoricu Jadranka Jelinić.

Ova zbirka meditativnih tekstova utemeljenih na Evangelju želi nam osvijestiti jednu bitnu istinu za naš život: susret s Gospodinom Isusom uvijek je, u svakom vremenskom razdoblju, životvorni i dinamični susret s Njegovom osobom i ljubavlju. Knjiga *U sjeni starih maslina* opisuje 14 Isusovih susreta s različitim osobama iz Novozavjetnih evangelja, kao što su stariji sin, žena Samarijanka, rimski časnik, Nikodem, Zakej, Juda i drugi, a sestra Bonita opisala ih je na način kako ih je doživjela u svojim razmišljanjima. Ti susreti nisu samo događaji iz prošlosti iz kojih se može tek izvući neka pouka ili poruka, nego su to

upravo susreti koji prije svega trebaju postati naši susreti s Gospodinom Isusom, i koji se događaju i danas u životima konkretnih osoba 21. stoljeća. Kada s. Bonita oslikava na meditativan način kako likovi, koji nerijetko dolaze s margina društva i života, susrećući Isusa, postaju osobe u svom punom dostojanstvu, ne možemo se u svojim razmišljanjima ne poistovjetiti s njima, jer svi mi nosimo svoje životne križeve koji tek u dodiru s Kristovim božanstvom i Njegovom iscjeliteljskom Riječi postaju putovi i sredstva po kojima idemo u vječni život.

Evandeoski događaji prepričani u knjizi *U sjeni starih maslina* zadržavaju svoju bitnu poruku, ali su nadopunjeni i detaljima koji nisu nazočni u evandeoskim tekstovima, a koji nam dočaravaju atmosferu susreta s Isusom i unutarne stanje osoba koje je u početku tegobno, a poslije Kristove upućene riječi, pogleda ili osmijeha postaje smireno i radošno. Na taj način ovi tekstovi postaju

molitve da i danas slične situacije u životima ljudi budu razriješene u radosti i mirnoći čovjekova duha i srca.

Važno je uočiti i značenje samog naslova *U sjeni starih maslina*. Maslina je drvo života koje daje tjelesnu i duhovnu hranu i koje je u Evandjelju uvijek usko vezano uz Isusovo djelovanje: njegova molitva na Maslinskoj gori i u Getsemaniju pod maslinom. U zadnjoj pripovijesti ove knjige sjene starih maslina ukazuju na strah i tjeskobu u duši izdajnika Jude. Masline su glasnici svetopisamskih poruka čovjeku.

Knjiga *U sjeni starih maslina* poziva nas svojim dubokim i bogatim duhovnim tekstovima da uronimo u značenje i bogatstvo čovjekova susreta s Gospodinom Isusom, i tako učinimo i svoje osobne živote mjestom susreta s božanskom Riječi.

Alan Modrić